

NR 3/2015

ZADOWOLENIE Z ŻYCIA

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 14 stycznia 2014 roku

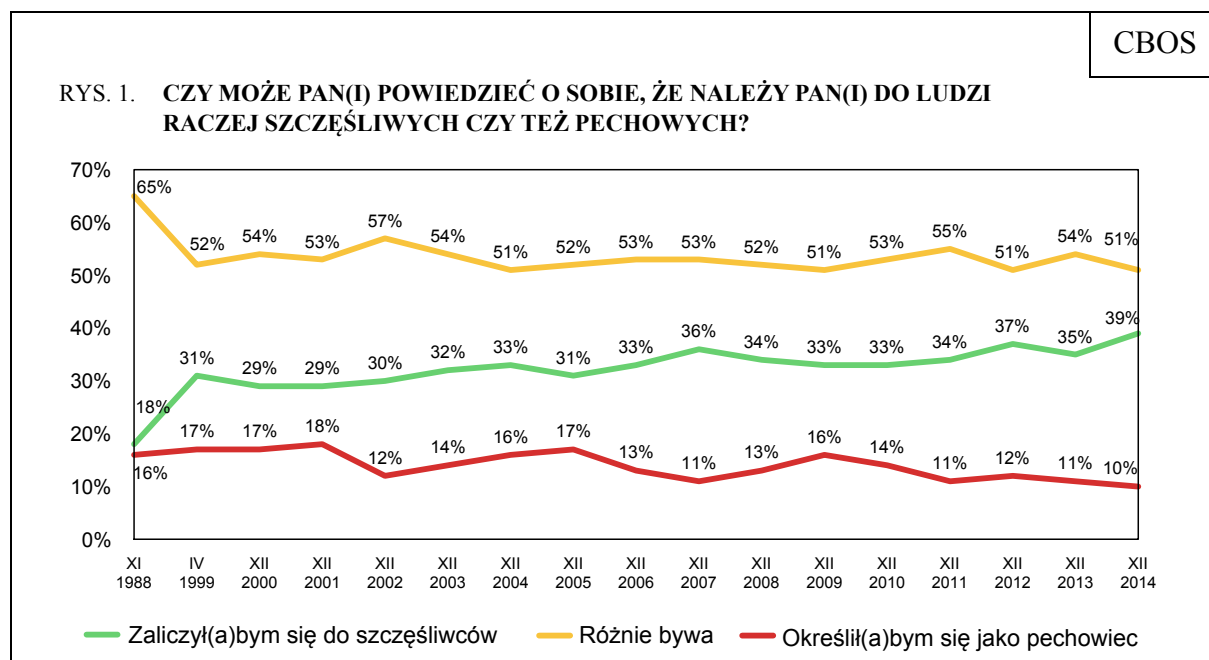

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Pod koniec ubiegłego roku¹ zapytaliśmy Polaków, czy są zadowoleni z poszczególnych wymiarów życia oraz jak, ogólnie rzecz biorąc, oceniają jego całokształt. O zadowolenie z życia pytamy już od 1994 roku. Pozwala nam to na prześledzenie zmian w ocenie różnych aspektów życia osobistego i zawodowego w ostatnim dwudziestolecu.

SZCZĘŚLIWCY CZY PECHOWCY?

Większość Polaków (51%) nie zalicza się ani do jednoznacznie szczęśliwych, ani do pechowych, niemal dwie piąte (39%) uważa się za takich, którym szczęście sprzyja, a co dziesiąty (10%) sądzi, że na ogół ma w życiu pecha. W ostatnich piętnastu latach te trzy określenia były wybierane przez zbliżone odsetki badanych. Natomiast w roku 1988, kiedy po raz pierwszy zadaliśmy to pytanie, znacznie mniej osób określało się mianem szczęśliwców, a ich odsetek był niemal taki sam jak odsetek zadeklarowanych pechowców. Znacznie więcej badanych sytuowało się wówczas wśród tych, którym los przynosi różne doświadczenia.

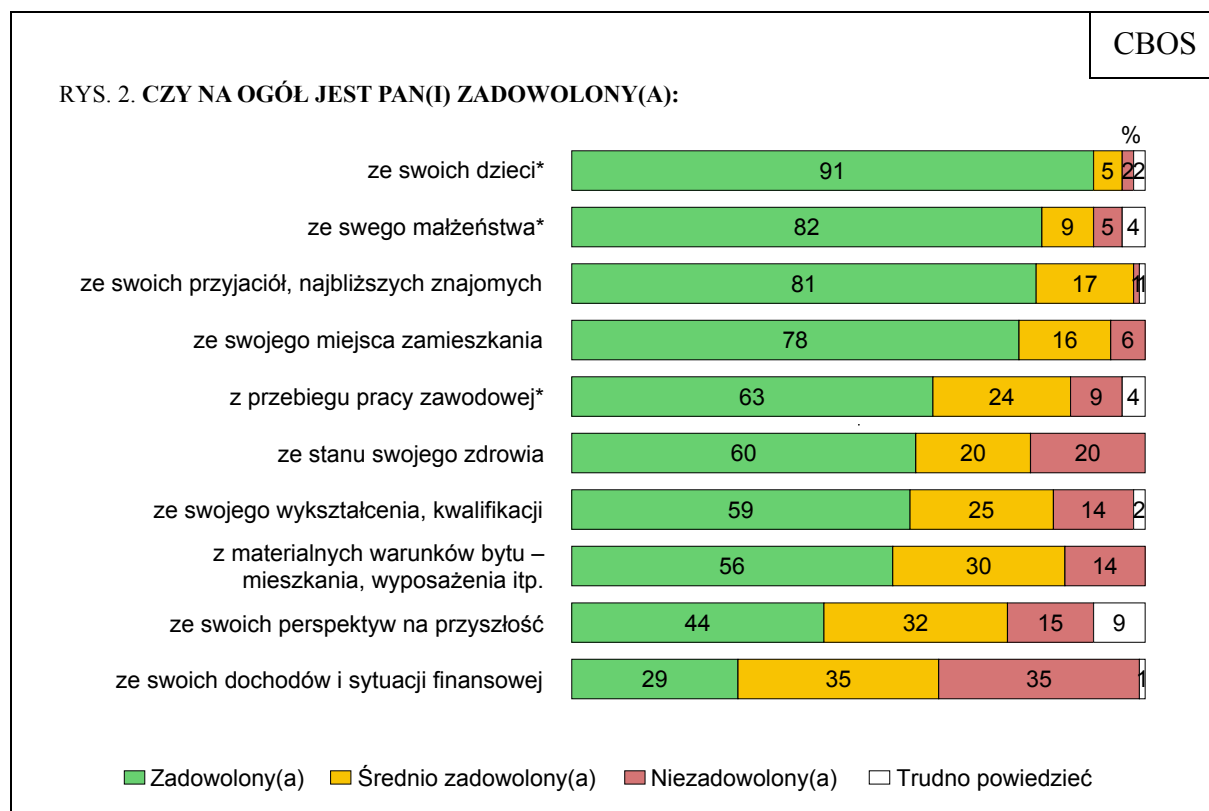

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (295) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganymi komputerowo (CAPI) w dniach 4–11 grudnia 2014 roku na liczącej 936 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Za szczęśliwców uważa się większość osób legitymujących się wykształceniem wyższym (56%), badanych dobrze oceniających własne warunki materialne (55%) oraz mieszkańców największych aglomeracji (51%), natomiast do pechowców zaliczają się przede wszystkim badani źle oceniający swoją sytuację materialną (32%), renciści (25%) i bezrobotni (23%) – zob. tabele aneksowe.

ZADOWOLENIE Z RÓŻNYCH ASPEKTÓW ŻYCIA

W roku 2014, tak jak w poprzednich latach, Polacy najczęściej deklarowali, że są zadowoleni ze swoich dzieci (91% rodziców), małżeństw (82% małżonków), relacji towarzyskich (81% ogółu badanych) oraz miejsc zamieszkania (78% ogółu). Największą satysfakcję czerpią zatem z najbliższego otoczenia. Większość pracujących jest zadowolona z przebiegu pracy zawodowej (63%), a większość ogółu badanych ze stanu swojego zdrowia (60%), wykształcenia (59%) i materialnych warunków bytu (56%). Bardziej powściągliwie Polacy wypowiadają się o swoich perspektywach na przyszłość (44% wyraża zadowolenie, a 32% jest średnio zadowolonych) oraz dochodach i sytuacji finansowej (29% wyraża zadowolenie, a 35% jest średnio zadowolonych).

* Swoje zadowolenie z tych dziedzin życia oceniali tylko ci respondenci, którzy mieli doświadczenia jako rodzice (704 osoby), małżonkowie (657 osób), pracownicy (723 osoby)

Tabela 1

Czy na ogół jest Pan(i) zadowolony(a):	Bardzo zadowolony(a)	Raczej zadowolony(a)	Średnio zadowolony(a)	Raczej niezadowolony(a)	Bardzo niezadowolony(a)	Trudno powiedzieć
	w procentach					
– ze swoich dzieci*	69	22	5	2	0	2
– ze swego małżeństwa*	50	32	9	3	2	4
– ze swoich przyjaciół, najbliższych znajomych	34	47	17	1	0	1
– ze swojego miejsca zamieszkania	35	43	16	4	2	0
– z przebiegu pracy zawodowej*	19	44	24	6	3	4
– ze stanu swojego zdrowia	20	40	20	13	7	0
– ze swojego wykształcenia, kwalifikacji	21	38	25	11	3	2
– z materialnych warunków bytu – mieszkania, wyposażenia itp.	13	43	30	8	6	0
– ze swoich perspektyw na przyszłość	8	36	32	11	4	9
– ze swoich dochodów i sytuacji finansowej	5	24	35	19	16	1

* Swoje zadowolenie z tych dziedzin życia oceniali tylko ci respondenci, którzy mieli doświadczenia jako rodzice (704 osoby), małżonkowie (657 osób), pracownicy (723 osoby)

Najwięcej osób narzeka na swoje finanse (35%) oraz stan zdrowia (20%). Poza tymi dwiema sferami niezadowolenie (raczej niezadowoleni i bardzo niezadowoleni) wyrażane jest rzadko.

Poziom zadowolenia z niemal wszystkich aspektów życia i ogólnie z całego życia jest najsilniej powiązany z oceną własnych warunków materialnych. Istnieje wyraźny związek między oceną sytuacji materialnej a zadowoleniem z własnego stanu zdrowia czy małżeństwa, nie wspominając o innych aspektach życia ściślej powiązanych z finansami. Jedynym wyjątkiem jest powszechne zadowolenie z dzieci. Pod tym względem osoby gorzej sytuowane niewiele różnią się od osób zadowolonych ze swojej sytuacji materialnej.

Wiek wpływa na zadowolenie z sytuacji finansowej, kręgu znajomych, poziomu wykształcenia, perspektyw na przyszłość, generalnie całego życia i oczywiście stanu zdrowia. We wszystkich tych aspektach odsetek zadowolonych zmniejsza się wraz z wiekiem. Najczęściej jednak niezadowoleni ze swoich dochodów oraz materialnych warunków bytu są badani w wieku od 55 do 64 lat.

Mieszkańcy największych miast częściej niż mieszkańcy mniejszych miejscowości mają poczucie satysfakcji ze swojego wykształcenia, przebiegu pracy zawodowej oraz dochodów. Pod pewnymi względami wyróżniają się również mieszkańcy najmniejszych miast

(do 20 tys. ludności), którzy rzadziej niż pozostali deklarują zadowolenie ze swojego miejsca zamieszkania i perspektyw na przyszłość.

Z różnych aspektów bytowo-zawodowych swoje niezadowolenie często wyrażają bezrobotni. Z perspektyw na przyszłość, poza osobami źle oceniającymi swoje warunki materialne, najczęściej niezadowoleni są bezrobotni, renciści i gospodynie domowe (zob. tabele aneksowe).

Oceny relacji z najbliższymi – dziećmi, współmałżonkami i przyjaciółmi – właściwie się nie zmieniają. Od lat relacje te są wskazywane jako źródło satysfakcji życiowej przez ogromną większość Polaków. Natomiast odsetek osób zadowolonych ze swojego miejsca zamieszkania wyraźnie wzrósł w roku 2002 i od tej pory zadowolenie w tym zakresie wyraża około trzech czwartych badanych.

Nieco większym wahaniom ulegają oceny przebiegu pracy zawodowej. W 2014 roku były one wyższe niż w poprzednich latach. Natomiast odsetek Polaków zadowolonych ze stanu swojego zdrowia i poziomu wykształcenia raczej rośnie, choć zmiany następują powoli.

W latach 1994–2008 zdecydowanie rosło zadowolenie z materialnych warunków bytu. Po roku 2008 – w okresie ostatniego kryzysu finansowego – odsetek osób zadowolonych z tej sfery życia utrzymywał się na porównywalnym poziomie, ale w minionym roku ponownie wzrósł (o 5 punktów). Chociaż odsetek zadowolonych ze swoich dochodów również rośnie – w 2014 roku był najwyższy w ostatnich dwudziestu latach – to nadal jest to najgorzej oceniana sfera życia, z której satysfakcję czerpie zdecydowana mniejszość badanych. W minionym roku odnotowaliśmy również najwyższy z dotychczasowych odsetek osób zadowolonych ze swoich perspektyw na przyszłość (w porównaniu z rokiem 2013 wzrost o 4 punkty).

Podsumowując – w 2014 roku odnotowaliśmy najwyższe w historii naszych badań odsetki ankietowanych deklarujących zadowolenie ze stanu swojego zdrowia, wykształcenia, dochodów i sytuacji finansowej, materialnych warunków bytu oraz perspektyw na przyszłość, choć należy zaznaczyć, że w stosunku do poprzedniego pomiaru nie były to duże zmiany.

Tabela 2

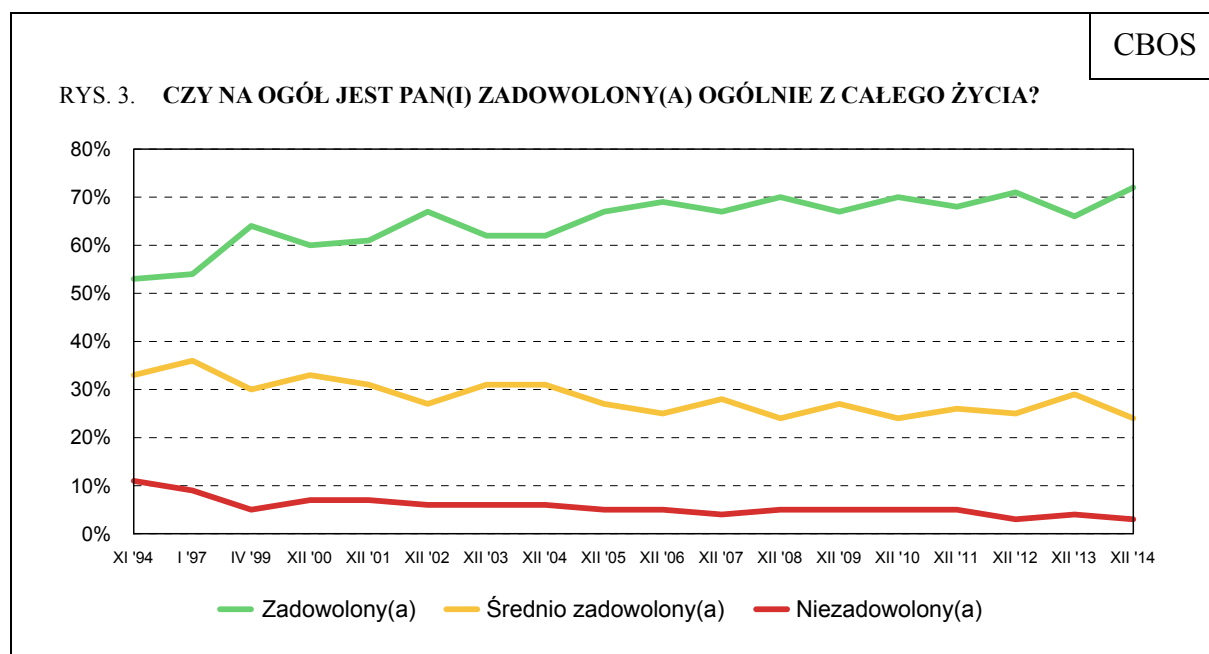
Czy na ogół jest Pan(i) zadowolony(a)*:	Odsetki badanych zadowolonych z poszczególnych dziedzin życia według terminów badań																	
	'94	'97	'99	'00	'01	'02	'03	'04	'05	'06	'07	'08	'09	'10	'11	'12	'13	'14
– ze swoich dzieci	94	93	92	93	93	93	93	95	95	94	95	90	91	92	91	92	91	91
– ze swego małżeństwa	83	84	82	84	82	85	84	84	86	85	88	78	81	83	82	82	82	82
– ze swoich przyjaciół, najbliższych znajomych	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	83	83	81	78	77	81	81
– ze swojego miejsca zamieszkania	-	-	69	64	67	74	71	75	78	77	81	76	77	78	76	78	80	78
– z przebiegu pracy zawodowej	51	48	52	47	56	51	55	57	64	59	59	61	59	59	61	59	60	63
– ze stanu swojego zdrowia	-	-	49	48	51	54	53	52	57	56	57	56	57	58	54	59	58	60
– ze swojego wykształcenia, kwalifikacji	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	50	52	51	51	57	53	59
– z materialnych warunków bytu - mieszkania, wyposażenia itp.	24	26	34	30	34	39	35	40	44	46	47	51	50	52	51	51	51	56
– ze swoich perspektyw na przyszłość	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	38	40	40	40	37	37	40	44
– ze swoich dochodów i sytuacji finansowej	9	12	14	12	13	15	16	16	20	22	24	26	25	26	25	23	25	29

* Połączono odpowiedzi *bardzo zadowolony(a)* i *raczej zadowolony(a)*

OGÓLNA SATYSFAKCJA Z ŻYCIA I JEJ KORELATY

Niemal trzy czwarte Polaków (72%) jest generalnie zadowolonych ze swojego życia. Jedna czwarta (24%) twierdzi, że jest z niego średnio zadowolona, a tylko trzech na stu (3%) wyraża niezadowolenie (raczej niezadowoleni i bardzo niezadowoleni) ogólnie z całego życia.

W latach 1994–2005 notowaliśmy powolny wzrost odsetka osób usatysfakcjonowanych z całokształtu swojego życia, przy równoczesnym spadku odsetka średnio zadowolonych. Spadek liczby niezadowolonych notowaliśmy w latach dziewięćdziesiątych, natomiast w ostatnich kilkunastu latach ich odsetek prawie się nie zmienił.

Badanych pogrupowano na zadowolonych (*bardzo* i *raczej*), średnio zadowolonych oraz niezadowolonych (*raczej* i *bardzo*). Pominęto odpowiedzi „trudno powiedzieć”

Generalne zadowolenie z własnego życia najsilniej powiązane jest z poziomem satysfakcji z perspektyw na przyszłość (ρ Spearmana = 0,53). Osoby, które pozytywnie oceniają swoją przeszłość, w jasnych barwach postrzegają również swoją przyszłość. Większość pozostałych czynników jest znacząco, ale tylko umiarkowanie, powiązana ze stopniem zadowolenia z całego życia.

Tabela 3

Zadowolenie z różnych aspektów życia	Ogólne zadowolenie z życia w roku 2014
	Współczynniki korelacji rang Spearmana
Ze swoich perspektyw na przyszłość	0,53
Ze swojego małżeństwa	0,42
Z materialnych warunków życia	0,40
Ze stanu swojego zdrowia	0,38
Z przyjaciół, najbliższych znajomych	0,36
Z miejsca zamieszkania	0,35
Z dochodów i sytuacji finansowej	0,35
Z przebiegu pracy zawodowej	0,32
Ze swojego wykształcenia, kwalifikacji	0,31
Ze swoich dzieci	0,23

Wszystkie współczynniki są istotne statystycznie na poziomie $p \leq 0,01$

Mimo wciąż raczej trudnej sytuacji ekonomicznej w Europie i wzrostu poczucia zagrożenia w związku z konfliktem na Ukrainie, Polacy raczej pozytywnie oceniają rok 2014. Takie wnioski można wysnuć m.in. z rocznego bilansu nastrojów społecznych², ale przede wszystkim z przedstawionych wyżej ocen różnych aspektów życia osobistego oraz zawodowego. Odsetki badanych zadowolonych z niektórych dziedzin swojego życia są najwyższe od kilkunastu lat. Nie jest to wzrost spektakularny, ale można powiedzieć, że rok 2014 był dla Polaków raczej pomyślny, co przełożyło się na ogólne zadowolenie z życia.

Opracowała
Katarzyna KOWALCZUK

---

² Por. CBOS News 1/2015 „Roczny bilans nastrojów społecznych”.